

En kvinna och hennes mikroskop

Berättelse

Astrid Cleve föddes år 1875. Hennes pappa var forskare. Han arbetade med små alger i vatten. Man ser alger bara i ett mikroskop. Astrid hjälpte sin pappa. Hon tyckte om algerna.

Astrid ville lära sig mer. Hon började på universitetet. Hon arbetade hårt. År 1898 blev hon doktor. Hon var bara 23 år. Hon var den första kvinnan i Sverige med en doktorsexamen i naturvetenskap. Det var stort.

Sedan blev Astrid lärare. Hon gifte sig och fick fem barn. Men hon slutade inte forska. Hon satt ofta vid sitt mikroskop. Hon tittade på de små algerna.

Astrid skrev en stor bok om algerna. Hon var då gammal. År 1955 fick hon en fin titel. Hon blev professor. Astrid dog år 1968. Vi minns henne i dag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
forskare	en person som undersöker saker
alger	små växter i vatten
mikroskop	en sak som gör små saker stora att se
hjälp	Hon hjälpte sin mamma i köket.
universitet	en skola för vuxna som vill lära sig mycket
doktor	en person som har läst mycket på universitetet
naturvetenskap	läran om naturen
forska	undersöka och lära sig nytt
titel	ett fint namn man får
professor	en lärare med hög titel

Läsförståelsefrågor

1. Vad arbetade Astrids pappa med?
 1. Bilar
 2. Små alger i vatten
 3. Mat
2. Hur ser man de små algerna?
 1. I ett mikroskop
 2. På en bild
 3. På gatan
3. Hur gammal var Astrid när hon blev doktor?
 1. 10 år
 2. 23 år
 3. 50 år
4. Vad fick Astrid år 1955?
 1. En bil
 2. Ett hus
 3. Titeln professor
5. Vad skrev Astrid en stor bok om?
6. Slutade Astrid forska när hon fick barn? Svara med en mening.

Facit

1. b
2. a
3. b
4. c
5. Exempel på svar: Hon skrev om de små algerna.
6. Exempel på svar: Nej, hon fortsatte att forska.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: en kvinna i vetenskapen. Texten är kort och kronologisk. Läs gärna högt tillsammans och peka på orden i ordlistan.

Diskussionsfrågor

- Vad tycker du om att lära dig nya saker?
- Astrid tyckte om sitt arbete. Vad tycker du om att göra?
- **Skriv (2 meningar):** Skriv om en sak du vill lära dig.

Källor och faktagranskning

- Astrid Cleve, Wikipedia (engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/Astrid_Cleve
- Astrid Maria Cleve, Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se): <https://www.skbl.se/sv/artikel/AstridCleve>
- Astrid M Cleve von Euler, Svenskt biografiskt lexikon (riksarkivet.se): <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=14890>
- Astrid Cleve von Euler, Naturhistoriska riksmuseet: <https://www.nrm.se/fakta-om-naturen/vaxter/alger/kiselalger/astrid-cleve-von-euler>

Faktagranskad i juni 2026. Astrid Cleve föddes 22 januari 1875 i Uppsala och dog 8 april 1968 i Västerås. Hon disputerade 1898 vid Uppsala universitet och blev därmed Sveriges första kvinna med doktorsexamen i naturvetenskap. Hon forskade om kiselalger (diatomeer) hela livet och gav ut storverket 'Die Diatomeen von Schweden und Finnland' i fem band 1951-1955. År 1955 fick hon hederstiteln professor. Hon var gift med kemisten Hans von Euler-Chelpin (Nobelpris i kemi 1929) 1902-1912 och var mor till Nobelpristagaren Ulf von Euler. Bilden har licens CC BY 4.0 via Wikimedia Commons; fotograf och årtal är okända.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.